ADMINISTRATĪVĀ APGABALTIESA

Lieta Nr.A420319417
Lietas arhīva Nr. AA43-0174-19/16
ECLI:LV:ADAT:2019:0129.A420319417.7.S

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2019.gada 29.janvārī

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā:
tiesnese referente Indra Meldere,
tiesneses Sanita Kanenberga un Anita Šteinberga

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz AS „Sadales tīkls" pieteikumu par Vides pārraudzības valsts biroja 2017.gada 14.septembra lēmuma Nr.50s atcelšanu, sakarā ar AS „Sadales tīkls" apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2018.gada 14.maija spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] 2017.gada 11.janvārī Dabas aizsardzības pārvalde (turpmāk – DAP) veica nekustamā īpašuma /Nosaukums A/ (kadastra Nr./numurs A/), Valles pagastā, Vecumnieku novadā (turpmāk – nekustamais īpašums) pārbaudi un konstatēja aizsargājama koka jeb dižkoka (Rietumu tūjas) nozāģēšanas faktu, par ko sastādīts pārbaudes akts Nr.1/348/2017 (turpmāk – pārbaudes akts).

Ar Valsts vides dienesta Jelgavas reģionālās vides pārvaldes (turpmāk – pārvalde) 2017.gada 21.jūnija lēmumu „Par operatora konstatēšanu" (turpmāk – sākotnējais lēmums) nolemts atzīt pieteicēju AS „Sadales tīkls" par operatoru atbilstoši Vides aizsardzības likuma 28.panta ceturtās daļas 1.punktam.

Ar pārvaldes 2017.gada 4.jūlija aktu Nr.587-002/2017 par videi nodarītā kaitējuma novērtēšanas un zaudējumu kompensēšanu (turpmāk – akts) nolemts atzīt dabas pieminekli – aizsargājamu koku (dižkoku) par pilnībā iznīcinātu un, pamatojoties uz Ministru kabineta 2008.gada 7.jūlija noteikumu Nr.511 „Dabas pieminekļiem nodarītā kaitējuma novērtēšanas un sanācijas pasākumu izmaksu aprēķināšanas kārtība" (turpmāk – noteikumi Nr.511) 6.punktu, kad atlīdzināmos zaudējumus nosaka atbilstoši dabas pieminekļa bojājuma vai iznīcināšanas pakāpei, 6.4.apakšpunktu, aprēķināt atlīdzināmos zaudējumus 55 minimālo mēneša darba algu apmērā, ja dabas piemineklis ir pilnībā iznīcināts. Operatoram atlīdzināmie zaudējumi: 20 350 *euro* apmērā līdz 2017.gada 1.septembrim jāieskaita valsts pamatbudžetā.

Nepiekrītot sākotnējam lēmumam un aktam, pieteicēja tos apstrīdēja Vides pārraudzības valsts birojā (turpmāk – birojs).

[2] Ar biroja 2017.gada 14.septembra lēmumu Nr.50s (turpmāk – Lēmums) nolemts atstāt negrozītu sākotnējo lēmumu un aktu. Lēmumā norādīti turpmāk minētie argumenti.

[2.1] Lietā nav strīda par to, ka īpašumā ir nozāģēta Rietumu tūja „*Thuja occidentalis*" (turpmāk – tūja) un ka to nozāģējusi SIA „Vējakalni A.V.", veicot elektrolīnijas trases tīrīšanas darbus pieteicējas uzdevumā, par ko tika noslēgts 2016.gada 19.septembra līgums par elektropārvades 0,4kV līniju trašu tīrīšanas pakalpojumu veikšanu (turpmāk – līgums).

Lietā ir strīds par to, vai nozāģētā tūja var būt atzīstama par dižkoku, ja pie tās nebija novietota informatīvā zīme. Pakārtoti minētajā lietā pastāv strīds par to, kura persona ir atzīstama par operatoru Vides aizsardzības likuma izpratnē un kuras personas pienākums ir atlīdzināt zaudējumus par dabas piemineklim nodarīto kaitējumu.

[2.2] Nozāģētā tūja 1,3 m augstumā pārsniedza 1,5 m apkārtmēru, kas ir Rietumu tūjas kvalificējošais apkārtmērs Ministru kabineta 2010.gada 16.marta noteikumu Nr.264 „Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi" (turpmāk – noteikumi Nr.264) 38.2.apakšpunkta un 2.pielikuma 46.punkta izpratnē.

Apstāklis par to, vai pie dižkoka ir bijusi izvietota informatīva zīme un vai informācija par dižkoku bija publiskota dabas datu pārvaldības sistēmā „Ozols", kurā tiek uzkrāta informācija par dabas ekspertu apzinātajām īpaši aizsargājamām dabas vērtībām, nemaina koka statusu, ko tas iegūst, sasniedzot noteiktu apkārtmēru, kas noteikts ar ārējo normatīvo aktu.

[2.3] Tūjas nociršana (novākšana) pieļaujama tikai gadījumos, ja koks kļuvis bīstams, ja nav citu iespēju novērst bīstamības situāciju un ir saņemta DAP rakstiska atļauja. Tūjas apkārtmērs 1,3 m augstumā no sakņu kakla bija vērā ņemami lielāks par aizsargājamā koka statusu kvalificējošo apjomu, un (nozāģējot tūju) ir pārkāptas vides normatīvo aktu prasības un nodarīts kaitējums videi.

[2.4] Atbilstoši Vides aizsardzības likuma 25.panta pirmajai daļai par videi nodarītu kaitējumu ir atbildīgs operators. Operatora saukšana pie administratīvās atbildības vai krimināatbildības par vides normatīvo aktu pārkāpumu neatbrīvo to no pienākuma segt izmaksas, ko radījis tā nodarītais kaitējums videi.

[2.5] No operatora definīcijas tvēruma, kas vērtējams kopsakarā ar citām likuma normām, izriet, ka atbildība par profesionālās darbības ietvaros nodarīto kaitējumu gulstas uz to personu, kuras pienākums bija nodrošināt, lai kaitējums netiktu nodarīts un tiktu novērsts. Minētais atbilst Vides aizsardzības likumā nostiprinātajam novēršanas principam.

[2.6] Pienākums uzturēt elektrolīniju aizsargjoslas trases daļu brīvu no kokiem un krūmiem (arī veikt tās tīrīšanu) gulstas uz elektropārvades sistēmas objekta īpašnieku vai valdītāju.

Pieteicēja apzinās savu pienākumu un atbildību, kā arī plāno un organizē darbus, kas nepieciešami elektrolīnijas aizsargjoslas uzturēšanai tādā stāvoklī, kas nodrošina objekta ekspluatāciju. Šādu darbu veikšanas nepieciešamību pieteicēja arī skaidro sabiedrībai, tostarp veic darbības, kas pieteicējas ieskatā ir nepieciešamas, lai pirms plānoto elektrolīniju trašu tīrīšanas vai apdraudošo koku nozāģēšanas pārliecinātos, ka šajā vietā neatrodas kāds no aizsargājamiem kokiem.

Pieteicējas piesardzības pasākumi nav bijuši pietiekami, lai tos atzītu par tādiem, kas izpilda prasības nelabvēlīgas ietekmes novēršanai.

[2.7] Līdz līguma slēgšanas brīdim pieteicēja ir apzinājusi informāciju par dižkokiem, norādījusi pakalpojumu sniedzējiem tai pieejamo informāciju par to atrašanās vietām, vienlaikus pieteicēja nav paredzējusi nekādas prasības vai nosacījumus, kas liktu SIA „Vējakalni A.V." rīkoties ar piesardzību, ja darbu veikšanas vietā tiek konstatēti lielu dimensiju koki, kuri varētu būt dižkoki un kuru nozāģēšana nebūtu pieļaujama.

[2.8] Tūja ir pilnībā iznīcināta, un aktā norādītais atlīdzināmais zaudējumu apmērs noteikts pareizi.

[3] Pieteicēja vērsās ar pieteikumu Administratīvajā rajona tiesā. Pieteikumā norādīti turpmāk minētie argumenti.

[3.1] Iestāde izdeva aktu, nesagaidot sākotnējā lēmuma pārsūdzēšanas beigu termiņu. Iestādes rīcību, pakārtojot sākotnējo lēmumu un aktu vienam mērķim – sodīt pieteicēju par it kā dižkoka nozāģēšanu, ko pieteicēja faktiski nav veikusi, jāvērtē kā dominējošā stāvokļa izmantošanu, kas novedusi pie nelikumīgu lēmumu pieņemšanas, radot pieteicējai liela apmēra mantiskos zaudējumus.

DAP atbilstoši Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 272.panta nosacījumiem vajadzēja noskaidrot apstākļus administratīvā pārkāpuma lietā, proti, vai ir izdarīts administratīvais pārkāpums, vai attiecīgā persona ir vainīga, vai personu var saukt pie administratīvās atbildības.

[3.2] Tūja nav dižkoks, jo tā saskaņā ar likuma „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām" 2.panta otro daļu nav atzīta par aizsargājamu objektu un pie tūjas nav novietota robežzīme „Ozollapa".

Atsaucoties uz likuma „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām" 6.pantu, pieteicēja norādījusi, ka, ja tūja būtu likumā noteiktajā kārtībā atzīta par aizsargājamu koku, tad elektropārvades līnijas lieguma zonā būtu izveidota tūjas lieguma zona 10 m rādiusā teritorijā zem koka vainaga un zem elektropārvades līnijas.

[3.3] Ne DAP, ne birojs nav vērtējis faktu, ka nekustamā īpašuma īpašnieks ir audzējis kokus pieteicējas elektropārvades līnijas aizsargjoslā, nesaskaņojot to ar pieteicēju un pārkāpjot normatīvajos aktos noteikto pienākumu uzturēt elektropārvades līnijas aizsargjoslu kārtībā.

Nekustamā īpašuma īpašnieks, kurš ir audzējis tūju aizliegtā teritorijā, ir rīkojies pretēji normatīvajiem aktiem. Arī šī persona uzskatāma par operatoru.

Ņemot vērā, ka nav konstatēts operators, atceļams Lēmums un tam pakārtotais akts.

[3.4] Pieņemot Lēmumu, nav objektīvi izvērtēti visi biroja rīcībā esošie pierādījumi, tajā skaitā pieteicējas paskaidrojumi un fakts, ka SIA „Vējakalni A.V.", uzņēmums, kas veica trases tīrīšanas darbus, savu vainu tūjas nociršanā atzina. Administratīvā akta izdošanas procesā nav ievērotas procesuālās un materiālās tiesību normas, birojs balstījies uz nepatiesiem pieņēmumiem, nav pareizi piemērojis tiesību normas.

[3.5] Lietā, pretēji biroja uzskatam, pastāv strīds par to, ka nozāģētā tūja 1,3 m augstumā pārsniedza 1,5 m apkārtmēru, jo tā nozāģēta bez pieteicējas klātbūtnes, pieteicēja tūju nav redzējusi dabā, pieteicējas rīcībā nav dokumentu, kas pierāda biroja apgalvojumu par to, ka pirms nozāģēšanas tūja nekad netika uzmērīta un pie tās nekad nebija novietota informatīvā zīme, kas norādītu uz tūjas statusu – dižkoks, dabas piemineklis.

Lietā pastāv strīds arī par to, vai pieteicēja ir vainojama tūjas nozāģēšanā un vai tai ir pienākums atlīdzināt videi it kā nodarītos zaudējumus.

[3.6] Aizsargjoslu likums kā speciālais normatīvais akts izslēdz likuma „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām" un noteikumu Nr.264 piemērošanu, jo Aizsargjoslu likuma normas kategoriski aizliedz elektropārvades līnijas aizsargjoslā veidot dabas aizsargājamās teritorijas – audzēt dižkokus.

Konkrētajā gadījumā kaitējumu varēja nepieļaut nekustamā īpašuma īpašnieks, birojs un DAP, veicot darbības, kas nodrošina dižkoka atpazīstamību normatīvo aktu izpratnē.

[3.7] Pieteicēja nepiekrīt Lēmuma 4.4., 4.5. un 4.6.punktā ietvertajiem biroja secinājumiem, jo licenci par tīrīšanas darbiem ir saņēmis uzņēmējs, kas veica trases tīrīšanas darbus. Pieteicējai tādai darbībai licences nav.

Pieteicēja nepiekrīt Lēmuma 4.6.punktā minētajam, jo tas nozīmē, ka iestāde savai publiski pieejamai informācijai nepiešķir ticamību, un, ja pie koka nav izlikta aizsargājamas dabas teritorijas robežzīme „Ozollapa" un nekur citur nevar iegūt informāciju, ka koks ir dabas aizsargājamais objekts, iestādes rīcība vērtējama kā provokācija.

[3.8] Katrs komersants veic savu komercdarbību atbilstoši savstarpēji noslēgtajiem līgumiem un likumiem. Konkrētajā

gadījumā pieteicēja ir pasūtītājs, kas noslēdza līgumu, kurā noteikti otrās puses pienākumi. Līdz ar to biroja veiktā līguma interpretācija, kas vērsta uz darbu izpildītāja atbrīvošanu no līguma saistību izpildes un atbrīvošanu no atbildības, ir pretlikumīga un vērsta uz zaudējumu nodarīšanu tieši pieteicējai.

[3.9] Nepamatoti interpretējot un piemērojot normatīvos aktus, saskatāma biroja vēlme atzīt tieši pieteicēju par operatoru. Pārvaldes lēmums attiecībā uz SIA „Vējakalni A.V." kā operatoru, kurš ir uzņēmies atbildību un vainu par tūjas nozāģēšanu, tika atcelts, neraugoties uz to, ka pienākumu veikt sanācijas izmaksu faktisku segšanu iestāde var uzlikt arī trešajai personai, it īpaši, ja tā ir atzinusi savu vainu, neatkarīgi no operatora atbildības un lēmuma par operatora konstatēšanu. Līdz ar to biroja rīcība, sodot pieteicēju, kura nav vainojama tūjas nozāģēšanā, ir pretrunā ar normatīvajiem aktiem.

[4] Paskaidrojumā par pieteikumu birojs norādījis, ka uzskata pieteikumu par nepamatotu un noraidāmu.

Birojs paskaidrojis, ka tūjas mērījumi veikti notikuma vietā, mērījumu rezultātu fiksējot pārbaudes aktā. Par konstatēto pārkāpumu pieteicējas pilnvarotais pārstāvis /pers. A/ ir sniedzis paskaidrojumu. Turklāt pārvalde apstiprināja birojam, ka mērījumus varēja veikt precīzi, jo notikuma vietā bija saglabājies ne tikai tūjas celms, bet arī pats nozāģētais koks.

Dižkoka aizsardzības statusu nosaka nevis zīmes piestiprināšana pie koka vai koka iekļaušana reģistros, bet noteikumi Nr.264.

Vides aizsardzības likuma 28.panta izpratnē pieņemtie lēmumi ir apstrīdami un pārsūdzami. Tomēr tas nenozīmē, ka pieņemtie lēmumi nav spēkā vai iestāde nevar izdot secīgus administratīvus aktus, kas tai jāpieņem videi nodarītā kaitējuma gadījumā. Piemērojot minēto tiesību normu, pārvalde pamatoti izdeva divus secīgus lēmumus – par operatora konstatēšanu un par zaudējumu atlīdzināšanu.

[5] Ar Administratīvās rajona tiesas 2018.gada 14.maija spriedumu pieteicējas pieteikums noraidīts. Spriedums pamatots ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[5.1] Lietā noskaidrojams, vai birojs pamatoti atzina pieteicēju par operatoru Vides aizsardzības likuma 28.panta ceturtās daļas 1.punkta izpratnē un pamatoti aprēķināja atlīdzināmos zaudējumus par dabas pieminekļa pilnīgu iznīcināšanu 20 350 *euro* apmērā.

[5.2] No lietas materiāliem izriet, ka nekustamajā īpašumā ir nozāģēta tūja un ka to nozāģējusi SIA „Vējakalni A.V.", veicot elektrolīnijas trases tīrīšanas darbus pieteicējas uzdevumā, pamatojoties uz līgumu.

Lietā konstatēts, ka nozāģētā tūja 1,3 m augstumā pārsniedza 1,5 m apkārtmēru, kas ir Rietumu tūju kvalificējošais apkārtmērs noteikumu Nr.264 2.pielikuma 46.punkta izpratnē.

Lietā ir strīds par to, kura persona atzīstama par operatoru Vides aizsardzības likuma izpratnē un kuras personas pienākums ir atlīdzināt zaudējumus par dabas piemineklim nodarīto kaitējumu, proti, vai tā ir pieteicēja, vai SIA „Vējakalni A.V." kā faktiskais darbu veicējs.

[5.3] Saskaņā ar Vides aizsardzības likuma 1.pantu operators ir privātpersona, atvasināta publiska persona, tiešās vai pastarpinātās pārvaldes iestāde, kura veic profesionālu darbību vai ir atbildīga par šādas darbības veikšanu vai kurai ir noteicošā ekonomiskā ietekme uz profesionālās darbības tehnisko izpildījumu, vai kura ir saņēmusi atļauju attiecīgās profesionālās darbības veikšanai vai pieteikusi attiecīgās darbības veikšanu (11.punkts). Savukārt profesionāla darbība ir saimnieciska darbība, arī komercdarbība, neatkarīgi no tā, vai darbība dod vai nedod peļņu (14.punkts).

Elektroenerģijas tirgus likuma 1.panta otrās daļas 11.punkts noteic, ka elektroenerģijas sadale ir elektroenerģijas transportēšana, kas neietver elektroenerģijas tirdzniecību, vidēja un zema sprieguma sadales sistēmā, lai to piegādātu enerģijas lietotājiem. Saskaņā ar Elektroenerģijas tirgus likuma 6.panta otro daļu elektroenerģijas sistēmas operators ir atbildīgs par elektroenerģijas plūsmu vadību pārvades vai sadales sistēmā.

Ministru kabineta 2006.gada 5.decembra noteikumu Nr.982 „Enerģētikas infrastruktūras objektu aizsargjoslu noteikšanas metodika" (turpmāk – noteikumi Nr.982) 12.punkts noteic, ka elektrisko tīklu aizsargjoslas trasēs uztur kārtībā objekta īpašnieks vai valdītājs tādā stāvoklī, kas nodrošina objekta ekspluatāciju. Aizsargjoslas ārpus trases atbilstoši zemes lietojuma veidam uztur kārtībā zemes īpašnieks vai tiesiskais valdītājs vai elektrisko tīklu īpašnieks vai valdītājs pēc savstarpējas rakstiskas vienošanās.

Saskaņā ar šo noteikumu 13.punktu aizsargjoslu stāvokli atbilstoši kompetencei kontrolē elektrisko tīklu valdītājs.

Vides aizsardzības likuma 28.panta ceturtā daļa noteic, ka Valsts vides dienests: 1) konstatē operatoru, kura profesionālā darbība izraisījusi kaitējumu videi; 2) pieprasa, lai operators veic neatliekamos pasākumus kaitējuma novēršanai, un ir tiesīgs dot operatoram saistošus norādījumus par šiem pasākumiem; 3) pieprasa, lai operators veic nepieciešamos sanācijas pasākumus, un ir tiesīgs dot operatoram saistošus norādījumus par šiem pasākumiem; 4) organizē neatliekamo pasākumu veikšanu, ja nav konstatēts operators, kura profesionālā darbība izraisījusi kaitējumu videi, vai ja operators neveic šos pasākumus, vai ja operators neievēro šīs daļas 2.punktā minētos saistošos norādījumus; 5) noskaidro, izvērtē un pēc iespējas ņem vērā tās privātpersonas apsvērumus, kura iesniegusi iesniegumu atbilstoši šā likuma 30.pantam, kā arī tā nekustamā īpašuma īpašnieka apsvērumus, kurā paredzēts veikt sanācijas pasākumus.

Saskaņā ar 28.panta piekto daļu šā panta ceturtās daļas 1., 2. un 3.punktā minētajos gadījumos Valsts vides dienests pieņem lēmumu par tā operatora konstatēšanu, kura profesionālā darbība izraisījusi kaitējumu videi, un neatliekamo un sanācijas pasākumu veikšanu. Šo lēmumu nekavējoties paziņo operatoram.

No citētajām tiesību normām izriet, ka izskatāmās lietas apstākļos operators ir privātpersona, kura veic profesionālu (saimniecisku) darbību vai ir atbildīga par šādas darbības veikšanu. Pieteicēja ir elektroenerģijas sistēmas operators, kas ir

atbildīgs par elektroenerģijas plūsmu vadību pārvades vai sadales sistēmā. Tālāk tiesa izvērtējusi, vai pieteicējas kā elektroenerģijas sistēmas operatora profesionālā darbība ir izraisījusi kaitējumu videi.

[5.4] Aizsargjoslu likuma 1.panta 19.punkts noteic, ka elektrolīniju trase ir elektrolīniju darbības nodrošināšanai paredzēta dabā esoša josla, kas ietilpst aizsargjoslā un uzturama brīva no kokiem un krūmiem. Atbilstoši likuma 12.panta pirmās un otrās daļas noteikumiem gar elektronisko sakaru tīkliem un citu komunikāciju līnijām tiek noteiktas ekspluatācijas aizsargjoslas, kuru galvenais uzdevums ir nodrošināt minēto komunikāciju un objektu efektīvu un drošu ekspluatāciju un attīstības iespējas. Tāpat likuma 16.panta pirmā daļa noteic, ka aizsargjoslas gar visu veidu un jebkuras piederības elektriskajiem tīkliem, to iekārtām un būvēm tiek noteiktas, lai nodrošinātu elektrisko tīklu, to iekārtu un būvju ekspluatāciju un drošību.

Likuma 61.panta otrā daļa noteic, ka ekspluatācijas, drošības un sanitārās aizsargjoslas (izņemot aizsargjoslas ap kapsētām un gar valsts un pašvaldību autoceļiem un publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras dzelzceļa zemes nodalījuma joslu) par saviem līdzekļiem kārtībā uztur attiecīgā objekta vai komunikācijas īpašnieks, ja citos normatīvajos aktos nav noteikts citādi.

No citētajām tiesību normām izriet, ka tieši pieteicējai kā objekta (elektropārvades līniju) īpašniecei ir pienākums uzturēt kārtībā aizsargjoslas, lai nodrošinātu elektrisko tīklu, to iekārtu un būvju ekspluatāciju un drošību. Turklāt lietā nepastāv strīds, ka tūja atradās elektropārvades līnijas aizsargjoslā.

Tāpat Aizsargjoslu likuma 61.panta desmitā daļa noteic, ka kokus elektrolīniju trasē cērt objekta īpašnieks vai valdītājs, vai viņa pilnvarota persona par objekta īpašnieka vai valdītāja līdzekļiem vai – pēc savstarpējas rakstveida vienošanās – zemes īpašnieks vai tiesiskais valdītājs. Tātad arī norādītās tiesību normas izpratnē par koka ciršanu ir atbildīgs objekta īpašnieks, savukārt SIA „Vējakalni A.V." aplūkojama kā pieteicējas pilnvarotā persona.

Tiesa atzinusi, ka lietā nav nozīmes apstāklim, ka SIA „Vējakalni A.V.", kas veica trases tīrīšanas darbus, savu vainu tūjas nociršanā atzina, jo minētais uzņēmums darbus elektrolīnijas tīklu aizsargjoslā veica pieteicējas uzdevumā. Savukārt iebildumi par šī uzņēmuma atbildību par pieteicējai un/vai trešajām personām nodarītajiem zaudējumiem, tostarp sakarā ar to, ka nav saņemtas pakalpojuma izpildei nepieciešamās atļaujas, ir privāttiesiska rakstura, un strīdi par šādu zaudējumu atlīdzinājumu ir risināmi civiltiesiskā kārtībā. Tomēr šāda privāttiesiska vienošanās nevar ietekmēt apstākli, ka pieteicēja ir atzīstama par operatoru, kura profesionālā darbība izraisījusi kaitējumu videi. Likumdevējs ir noteicis pienākumu pieteicējai uzturēt aizsargjoslas kārtībā un šī pienākuma izpildei ir piešķīris plašu rīcības brīvību aizsargjoslās, piemēram, izcirst kokus, nesaņemot speciālās atļaujas, nesaskaņot darbu veikšanu ar zemes īpašniekiem, bet tikai to informēt par plānotajiem darbiem u.tml. Līdz ar to pieteicēja ir atbildīga par to, kādām personām tiek uzticēti tīrīšanas darbi, un tai jārēķinās ar sekām, kādas var iestāties, ja pieteicējas piesaistītie uzņēmumi pārkāps normatīvo aktu prasības.

Ņemot vērā minēto, tiesa secinājusi, ka elektrisko tīklu aizsargjoslas tīrīšanas darbi ir tieši saistīti ar pieteicējai ar likumu noteikto pienākumu uzturēt aizsargjoslu kārtībā, bet SIA „Vējakalni A.V." tīrīšanas darbus ir veikusi pieteicējas uzdevumā saskaņā ar noslēgto līgumu. Tādējādi elektropārvades līniju trases tīrīšanas darbi ir tiešā veidā saistīti ar pieteicējas profesionālo darbību, un līdz ar to pieteicēja pamatoti konkrētajā gadījumā atzīta par operatoru Vides aizsardzības likuma 28.panta ceturtās daļas 1.punkta izpratnē.

[5.5] Tālāk tiesa pārbaudījusi, vai atbildētājs pamatoti aprēķināja pieteicējai atlīdzināmos zaudējumus par dabas pieminekļa pilnīgu iznīcināšanu 20 350 *euro* apmērā.

[5.6] Lietā nepastāv strīds, ka pie tūjas nebija izvietota noteikumu Nr.264 1.pielikumā attēlotā informatīvā zīme, kā arī publiski pieejamajā dabas datu pārvaldības sistēmā „Ozols" nebija iekļauta informācija par tūju nekustamā īpašuma teritorijā. Tomēr minētais apstāklis nav pietiekams, lai atzītu, ka tūja nebija atzīta par aizsargājamo koku.

Likuma „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām" 2.panta izpratnē aizsargājamās teritorijas ir ģeogrāfiski noteiktas platības, kas atrodas īpašā valsts aizsardzībā saskaņā ar kompetentu valsts varas un pārvaldes institūciju lēmumu. Aizsargājamās teritorijas iedala šādās kategorijās: dabas rezervāti, nacionālie parki, biosfēras rezervāti, dabas parki, dabas pieminekļi, dabas liegumi, aizsargājamās jūras teritorijas un aizsargājamo ainavu apvidi.

Saskaņā ar 6.panta regulējumu aizsargājamie koki ir dabas pieminekļi, kam ir zinātniska, kultūrvēsturiska, estētiska vai ekoloģiska vērtība. Lai nodrošinātu aizsargājamo koku un akmeņu saglabāšanu un to apskates iespēju, aizsargāta tiek arī teritorija 10 m rādiusā ap akmeņiem un teritorija zem koku vainagiem, kā arī 10 m rādiusā ap tiem, skaitot no koka vainaga projekcijas. Saskaņā ar 13.panta otro daļu dabas pieminekļus izveido Ministru kabinets.

Nosacījumus, saskaņā ar kuriem koks atbilst dižkoka – aizsargājamas dabas teritorijas – statusam, noteic noteikumu Nr.264 38.2.apakšpunkts un 2.pielikums. Proti, dižkoki ir koki, kuru apkārtmērs 1,3 m augstumā virs koka sakņu kakla nav mazāks par šo noteikumu 2.pielikumā minētajiem izmēriem.

No citētajām tiesību normām izriet, ka likumdevējs ir deleģējis Ministru kabinetam noteikt dabas pieminekļa izveidošanas nosacījumus. Konkrētajā gadījumā ar normatīvo aktu Ministru kabinets noteica, ka dižkoka (aizsargājamas dabas teritorijas) statusu noteic pēc koka apkārtmēra parametriem.

Lēmumā pamatoti norādīts, ka tūja, kas sasniegusi normatīvajā aktā noteikto apkārtmēru, kā arī teritorija ap tūju vainagu projekcijas platībā un 10 m platā joslā no tās, ir īpaši aizsargājamā dabas teritorija (dabas piemineklis), un šādu statusu tai noteic noteikumu Nr.264 38.2.apakšpunkts un 2.pielikuma 46.punkts.

DAP Pierīgas reģionālā administrācija ir apstiprinājusi, ka uzmērīšanu atbilstoši noteikumu Nr.264 nosacījumiem ir bijis iespējams veikt precīzi, un tūjas apkārtmērs 1,3 m augstumā no sakņu kakla bija 2,76 m. Ņemot vērā, ka nozāģētais koks atradās blakus augšanas vietai, tad tiesa atzinusi, ka norādītie mērījumi ir objektīvi, jo bija iespējams ar lielu precizitāti noteikt koka stumbra 1,3 m augstumu un tā apkārtmēru. Turklāt konstatētais apkārtmērs 2,76 m ievērojami pārsniedz

noteikumos noteikto minimālo dižkoka apkārtmēru. Līdz ar to tiesa atzinusi, ka pieteicējai un SIA „Vējakalni A.V." vajadzēja konstatēt dižkoka esību tīrīšanas darbu teritorijā.

Tiesa piekritusi biroja viedoklim, ka pieteicēja konkrētajā gadījumā ir atzīstama par lietpratēju šajā jomā, kurai jāpārzina normatīvo aktu prasības, kas attiecas uz darbiem elektrolīniju trases aizsargjoslā, un pirms tīrīšanas darbu uzsākšanas jāveic attiecīgās teritorijas izpēte. Pieteicējas mājas lapā ir publicēta informācija, saskaņā ar kuru, lai pasargātu dabas vērtības un pieminekļus, tostarp dižkokus, pieteicējai ir veiksmīga sadarbība ar DAP par rīcību, ja elektrolīnijas trasē vai aizsargjoslā, kurā plānots veikt trašu tīrīšanas darbu vai apdraudošo koku nozāģēšanu, aug aizsargājami koki. Pieteicēja regulāri informē DAP par teritorijām vai dabas liegumiem, kurus šķērso gaisvadu elektrolīnijas un kur paredzēts veikt elektrolīniju trašu tīrīšanu vai apdraudošo koku nozāģēšanu, kā arī ņem vērā iebildumus vai ierosinājumus paredzēto darbu izpildei. Pirms plānoto darbu uzsākšanas darbu izpildītājs novērtē koka apkārtmēru, kuru plānots nozāģēt, lai pārliecinātos, ka tas neatbilst dižkoka kritērijiem. Tāpat, lai ņemtu vērā dabas vērtības, pieteicēja norāda, ka tā sadarbojas arī ar sabiedrisko fondu Dabas retumu krātuve, kura pārstāvji informēja pieteicēju par dižkoku atrašanās vietām, nosūtot savas nofiksētās dižkoku koordinātes visā Latvijas teritorijā, un pieteicēja tās ievadīja savā Ģeogrāfiskās informācijas sistēmas datu bāzē, lai pirms plānoto elektrolīniju trašu tīrīšanas vai apdraudošo koku nozāģēšanas pārliecinātos, ka šajā vietā neatrodas kāds no aizsargājamiem kokiem.

Ņemot vērā minēto, tiesa atzinusi, ka tūjai dižkoka statuss noteikts ar normatīvo aktu, kad tā sasniedza likumdevēja noteiktos apkārtmērus. Līdz ar to apstāklis, ka uz minētā koka nebija izvietota informatīvā zīme par šī koka statusu, konkrētajā gadījumā nevar ietekmēt biroja secinājumu, ka ir iznīcināts dižkoks. Tāpat ar lietas materiāliem apstiprinās, ka tūjas apkārtmēru varēja izmērīt precīzi, un tiesai nav pamata apšaubīt lietā konstatēto tūjas faktisko apkārtmēru. Apstāklis, ka pieteicējas pārstāvis nav piedalījies pie tūjas nozāģēšanas un uzmērīšanas, nav pietiekams, lai apšaubītu konstatēto faktu.

[5.7] Nav pamatots pieteicējas iebildums, ka Aizsargjoslu likums kā speciālais normatīvais akts izslēdz likuma „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām" un noteikumu Nr.264 piemērošanu, jo šī likuma normas kategoriski aizliedz elektropārvades līnijas aizsargjoslā veidot dabas aizsargājamās teritorijas – audzēt dižkokus.

No noteikumu Nr.264 44.punkta, 46.punkta, Aizsargjoslu likuma 61.panta piektās daļas, 61.panta $10.^{1}$daļas 5. un 6.punkta izriet, ka koku ciršanas darbus ir iespējams veikt arī elektropārvades gaisvadu līniju aizsargjoslās, tostarp, cirst aizsargājamos kokus, ja šādai darbībai ir saņemta DAP rakstiska atļauja.

Tiesa piekritusi pieteicējas argumentam, ka zemes īpašniekiem jāievēro normatīvo aktu prasības. Tomēr apstāklis, ka konkrētajā gadījumā aizsargjoslā konstatēts dižkoks, nevar būt par pamatu, lai atbrīvotu pieteicēju no pienākuma ievērot normatīvo aktu prasības, kas noteic tieši pieteicējas pienākumus tās darbības jomā.

[5.8] Ar Lēmumu pieteicējai noteikts pienākums atlīdzināt zaudējumus par dabas pieminekļa pilnīgu iznīcināšanu 20 350 *euro* apmērā.

Vides aizsardzības likuma 25.panta pirmā daļa noteic, ka operators ir atbildīgs par savas profesionālās darbības ietvaros nodarīto kaitējumu videi vai tiešiem kaitējuma draudiem, ko izraisījusi viņa tīša vai aiz neuzmanības veikta darbība vai bezdarbība, ar kuru ir pārkāptas vides normatīvo aktu prasības.

Likuma 31.panta četrpadsmitā daļa noteic, ka īpaši aizsargājamām dabas teritorijām – dabas pieminekļiem, kurus par tādiem noteicis Ministru kabinets vai pašvaldība, kaitējumu novērtē, ņemot vērā dabas pieminekļa bojājuma vai iznīcināšanas pakāpi. Kārtību, kādā novērtējams dabas pieminekļiem nodarītais kaitējums, nosaka Ministru kabinets.

Noteikumu Nr.511 5.1.apakšpunkts noteic, ja, izmantojot citas normatīvajos aktos par preventīvajiem un sanācijas pasākumiem noteiktās sanācijas metodes, nav iespējams atjaunot dabas pieminekli sākotnējā stāvoklī, Valsts vides dienests saskaņā ar šiem noteikumiem aprēķina valsts nozīmes dabas piemineklim nodarītos zaudējumus.

Saskaņā ar noteikumu 6.4.apakšpunktu, ja kaitējums nodarīts valsts nozīmes dabas piemineklim, atlīdzināmos zaudējumus atbilstoši dabas pieminekļa bojājuma vai iznīcināšanas pakāpei nosaka 55 minimālo mēneša darba algu apmērā, ja dabas piemineklis pilnībā iznīcināts.

No lietas materiāliem tiesa konstatējusi, ka pieteicējai kā operatoram pamatoti uzlikts par pienākumu par dabas pieminekļa iznīcināšanu atlīdzināt zaudējumus 20 350 *euro* apmērā (370 *euro* x 55).

[5.9] Nav pamatots pieteicējas iebildums, ka birojs, izdodot aktu, nesagaidot sākotnējā lēmuma apstrīdēšanas termiņa beigas, pieļāva procesuālo tiesību pārkāpumu.

Administratīvā procesa likuma 70.panta pirmā un trešā daļa noteic, ja ārējā normatīvajā aktā nav noteikts citādi, administratīvais akts stājas spēkā ar brīdi, kad tas paziņots adresātam. Administratīvais akts ir spēkā tik ilgi, līdz to atceļ, izpilda vai vairs nevar izpildīt sakarā ar faktisko vai tiesisko apstākļu maiņu.

Atsaucoties uz Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta (turpmāk – Augstākā tiesa) 2014.gada 21.marta sprieduma lietā Nr.SKA-51/2014 8.punktu, tiesa norādījusi, ka viena no administratīvā akta pazīmēm ir tiesiskas sekas. Tiesiskas sekas nozīmē, ka spēkā esošs administratīvais akts ir saistošs visām personām, uz kurām tas attiecas. Tas nozīmē arī to, ka spēkā esošs administratīvais akts var būt pamats jauna administratīvā akta izdošanai.

Valsts vides dienests pieņem lēmumu par tā operatora konstatēšanu, kura profesionālā darbība izraisījusi kaitējumu videi, un neatliekamo un sanācijas pasākumu veikšanu. Šo lēmumu nekavējoties paziņo operatoram. Valsts vides dienesta lēmumu par operatora konstatēšanu un neatliekamo pasākumu veikšanu var apstrīdēt 15 dienu laikā, bet lēmumu par sanācijas pasākumu veikšanu – Administratīvā procesa likumā noteiktajā termiņā un kārtībā birojā.

No minētā izriet, ka lēmums par operatora konstatēšanu stājas spēkā brīdī, kad tas ir paziņots, un līdz ar to, kā to pamatoti norāda birojs rakstveida paskaidrojumā, apstāklis, ka pieņemtais lēmums ir apstrīdams, nenozīmē, ka šis lēmums nav spēkā vai ka iestāde nevar izdot likumā paredzētos secīgos lēmumus, kas tai jāpieņem videi nodarītā kaitējuma

gadījumā.

Tāpat nav pamatota pieteicējas atsauce uz Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa tiesību normām, jo tās izskatāmajā lietā nav piemērojamas, jo pienākums atlīdzināt dabai nodarīto kaitējumu pieteicējai uzlikts ar administratīvo aktu, kura tiesiskuma pārbaudi veic Administratīvā procesa likuma kārtībā.

[5.10] Pastāvot šādiem apstākļiem, tiesa atzinusi, ka Lēmums ir tiesisks un pamatots, savukārt pieteicējas pieteikums nav pamatots un ir noraidāms. Procesuālās ekonomijas nolūkā tiesa nav izvērtējusi parējos pieteicējas iebildumus, jo tie pēc būtības nevarēja ietekmēt tiesas secinājumu, ka Lēmums ir tiesisks.

[6] Par minēto spriedumu pieteicēja iesniedza apelācijas sūdzību. Apelācijas sūdzībā norādīti turpmāk minētie argumenti.

[6.1] No lietas materiāliem un akta nav redzams, kā un kad tika veikti mērījumi, fotoattēlos nav datuma, koka atliekām nav pielikta mērlente, kas norādītu uz aktā minētajiem parametriem. Aktā ir norādīti divi stumbra apkārtmēri – 2,78 m un 2,76 m. Pieteicējai akts netika nosūtīts, ar tā saturu pieteicēja iepazinās tikai pēc sūdzības iesniegšanas tiesā.

[6.2] Pieteicēja neuzdeva SIA „Vējakalni A.V." trases tīrīšanu aizsargjoslā, bet gan tikai trasē – 2,5 m uz katru pusi no līnijas ass, kas nozīmē, ka tūjas nozāģēšana ir SIA „Vējakalni A.V." darbība, kuru pieteicēja nav pasūtījusi saskaņā ar savstarpēji noslēgto līgumu. Tūja atradās 6 m attālumā no trases līnijas ass, kas ir ārpus elektropārvades līnijas trases.

Pieteicējas darbinieks nebija vērtējis tūjas bīstamību attiecībā pret elektropārvades līniju un nebija sagatavojis pasūtījumu šī koka nozāģēšanai. Pieteicējai nebija informācijas par to, kurš ir veicis tūjas nozāģēšanu un vai šīs tūjas nozāģēšana ir veikta elektropārvades līnijas trases attīrīšanas laikā, kuru veica SIA „Vējakalni A.V.". Līdz ar to var apgalvot, ka pieteicēja nav pasūtījusi tūjas nozāģēšanu, kā arī nav veikusi darbības tās nozāģēšanai.

Tiesai vajadzēja vērtēt pieteicējas vainu koku nozāģēšanā atbilstoši likuma „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām" 25.pantam.

Tiesa nav ņēmusi vērā Administratīvā procesa likuma 15.panta 7.punktu, kurā noteikts, ka, ja konstatē pretrunu starp vienāda juridiskā spēka vispārējo un speciālo tiesību normu, vispārējo tiesību normu piemēro tiktāl, ciktāl to neierobežo speciālā tiesību norma (konkrētajā gadījumā – Aizsargjoslu likums, likums „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām").

[6.3] Tiesa spriedumā nepamatoti uzskatīja par noteicošām Ministru kabineta noteikumu normas, nevis likuma „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām" normas saistībā ar to, vai nozāģētā tūja ir atzīstama par dižkoku. Pie tūjas nebija piestiprināta informatīvā zīme par dižkoka statusu.

Valstij un pašvaldību iestādēm ir uzdoti uzdevumi attiecībā uz vides informācijas sniegšanu un izplatīšanu. Valstij ir noteikta vides normatīvo aktu prasību ievērošanas kontrole, tai skaitā valsts nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju apsaimniekošana un aizsardzība (Vides aizsardzības likuma 18.panta 8.punkts).

[6.4] Tiesa nepamatoti nepiemēroja Ministru kabineta 2012.gada 2.maija noteikumu Nr.309 „Noteikumi par koku ciršanu ārpus meža" (turpmāk – noteikumi Nr.309) 23.punktu, kas noteic, ka pienākuma maksāt zaudējumu atlīdzību subjekts ir zemes īpašnieks vai tiesiskais valdītājs.

Elektrolīniju aizsargjoslās augošo koku bīstamības pamatojums ir normatīvi noteikts Aizsargjoslu likuma 1.panta 19.punktā, 45.panta pirmās daļas 13.punktā, 61.panta piektajā daļā, un tas nozīmē, ka minēto normu pazīmēm atbilstoši koki neatkarīgi no papildus pazīmēm ir uzskatāmi par bīstamiem noteikumu Nr.309 5.5.apakšpunkta izpratnē, līdz ar to šādu bīstamu koku ciršana saskaņā ar minēto noteikumu 25.3.apakšpunktu ir vispār atbrīvota no zaudējumu atlīdzības.

[6.5] Tiesa nav vērtējusi pieteicējas tiesisko paļāvību uz iestādes publiskoto informāciju par dižkoku atrašanās vietu, ko pieteicēja izmantoja savā darbībā sakarā ar elektropārvades trašu apsekošanu.

[6.6] Tiesa nav vērtējusi pieteicējas un SIA „Vējakalni A.V." noslēgtā līguma saturu, kurā noteikts, ka uzņēmējs ievēro normatīvos aktus, Aizsargjoslu likumu un pirms pakalpojumu uzsākšanas saņem nepieciešamās atļaujas.

[6.7] Atsaucoties uz Civillikuma 1776.pantu, pieteicēja norādījusi, ka cietušais nevar prasīt zaudējumu atlīdzību, ja viņš pats varēja zaudējumu novērst, ievērojot pienācīgu rūpību. Kaitējumu varēja nepieļaut pati iestāde, veicot darbības, kas tai noteiktas ar normatīvajiem aktiem, nodrošinot dabas aizsargājamo teritoriju atpazīstamību apvidū normatīvo aktu izpratnē.

[7] Birojs iesniedza paskaidrojumus par pieteicējas apelācijas sūdzību. Paskaidrojumos norādīts, ka par dižkoka statusa iegūšanas brīdi ir uzskatāms brīdis, kad sasniegts noteikumu Nr.264 noteiktais fiziskais izmērs. No minētajiem noteikumiem neizriet, ka par dižkoka statusu katrā atsevišķā gadījumā būtu izdodams atsevišķs lēmums, jo par tādu uzskatāmi noteikumi Nr.264. Konkrētajā gadījumā nozāģētās tūjas apkārtmērs 1,3 m augstumā virs koka sakņu kakla bija 2,76 m, t.i., gandrīz divreiz lielāks nekā noteikumu Nr.264 2.pielikumā noteiktais apkārtmērs – 1,5 m. Tas nozīmē, ka šādas dimensijas koks jebkuram saprātīgam operatoram un personai liktu ar piesardzību attiekties pret šāda koka nozāģēšanas pieļaujamību, neskatoties uz apzīmējumu neesamību.

[8] Pieteicēja iesniedza papildu paskaidrojumus, kuros norādīts, ka Ministru kabineta noteikumus nevar uzskatīt par attiecīgās iestādes lēmumu attiecībā uz katru konkrēto koku.

Pirmās instances tiesa ir pārkāpusi objektīvās izmeklēšanas principu, nevērtējot sūdzības iesniedzēja iesniegtos pierādījumus par to, ka pieteicēja neuzdeva uzņēmējam, kas veica tūjas nociršanu, veikt tīrīšanas darbu aizsargjoslā, bet gan tikai trasē. Pirmās instances tiesa nepamatoti nav piemērojusi Administratīvā procesa likuma 75.panta pirmās daļas 3.punktu.

[9] Birojs iesniedza papildu paskaidrojumus. Papildu paskaidrojumos birojs atzīst, ka dižkoks ir zāģēts tālāk nekā 2,5 m no elektrolīnijas ass, pārkāpjot līguma, kas noslēgts starp pieteicēju un SIA „Vējakalni A.V.", noteikumus. Tomēr tas nemaina faktu, ka dižkoks ir nocirsts elektrolīnijas aizsargjoslā, ko apstiprina pati pieteicēja gan pieteikumā, gan apelācijas sūdzībā. No lietas materiāliem birojs secinājis, ka tūjas nociršana ir notikusi tieši trases tīrīšanas ietvaros. Apstāklis, ka SIA „Vējakalni A.V." pārkāpa līguma noteikumus, nav pamats neatzīt pieteicēju par operatoru. Konkrētajā gadījumā pieteicēja ir izvēlējusies piesaistīt apakšuzņēmēju savu pienākumu izpildei, tomēr Vides aizsardzības likumā noteiktā atbildība nav pārnesama uz apakšuzņēmēju.

[10] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 304.panta pirmo daļu Administratīvā apgabaltiesa lietu izskata rakstveida procesā.

Motīvu daļa

[11] Pārbaudījusi lietas materiālus un izvērtējusi lietas dalībnieku argumentus, Administratīvā apgabaltiesa secina, ka pieteicējas apelācijas sūdzība nav pamatota, bet pieteikums ir noraidāms.

Administratīvā apgabaltiesa arī atzīst, ka pirmās instances tiesa ir pareizi konstatējusi lietas faktiskos un tiesiskos apstākļus, spriedumā ietvertā motivācija ir pareiza un pietiekama, tādēļ Administratīvā apgabaltiesa saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 307.panta ceturto daļu tai pievienojas un atkārtoti tos pašus argumentus nenorāda.

Par apelācijas sūdzībā ietvertajiem argumentiem Administratīvā apgabaltiesa norāda tālāk minēto.

[12] Pieteicēja uzskata, ka tā nepamatoti atzīta par operatoru šajā lietā un nevar tikt vainota pie koka nozāģēšanas. Pieteicēja uzskata, ka tās nolīgtais uzņēmējs SIA „Vējakalni A.V." nozāģēja minēto koku ārpus tai piešķirtā pilnvarojuma.

Administratīvā apgabaltiesa, pievienojoties pirmās instances tiesas sprieduma motivācijai, tādējādi atzīst, ka pirmās instances tiesa, tāpat kā pārvalde un birojs, pareizi noteica, ka tieši pieteicēja ir uzskatāma par operatoru šajā konkrētajā gadījumā. Tas izriet jau no pirmās instances tiesas citētajām tiesību normām – Vides aizsardzības likuma 1.panta 11.punkta, noteikumu Nr.982 12. un 13.punkta, Aizsargjoslu likuma 61.panta otrās un desmitās daļas.

Par to, ka dižkoka nozāģēšana notika tieši elektrolīnijas trases tīrīšanas darbu rezultātā, liecina pieteicējas un SIA „Vējakalni A.V." 2016.gada 19.septembrī noslēgtais līgums Nr.300000/16-526 par elektropārvades 0,4kV līniju trašu tīrīšanas pakalpojumu veikšanu, kā arī SIA „Vējakalni A.V." valdes locekļa /pers. B/ 2017.gada 24.janvāra paskaidrojums pārvaldei. Proti, /pers. B/ rakstveidā paskaidrojis, ka 2016.gada decembrī veica elektrolīnijas trases tīrīšanas darbus saskaņā ar pieteicējas pasūtījumu. Ar nožēlu atzinis, ka SIA „Vējakalni A.V." ir nozāģējusi dižkoku – Rietumu tūju īpašumā /Nosaukums A/, Valles pagastā, Vecumnieku novadā.

Apgabaltiesa atzīst, ka, tā kā dižkoka nozāģēšana notikusi tieši elektrolīnijas trases tīrīšanas darbu rezultātā, nevis, piemēram, zemes īpašniekam veicot koku ciršanu, pārvalde un birojs pamatoti skaidroja, kura ir atbildīgā persona par elektrolīniju trases un tās aizsargjoslas uzturēšanu (*sk. arī pirmās instances tiesas citēto Elektroenerģijas tirgus likuma 1.panta otrās daļas 11.punktu, 6.panta otro daļu, noteikumu Nr.982 12. un 13.punktu*). Proti, profesionālā darbība tika vērtēta no elektroenerģijas pārvades un sadales tīkla uzturēšanas pienākumu skatupunkta, nevis no pašas ciršanas darbības kā profesionālas darbības skatupunkta. Turklāt SIA „Vējakalni A.V." pati pēc savas iniciatīvas, bez pieteicējas pilnvarojuma, apauguma novākšanu, tostarp koku ciršanu elektrolīnijas tresē un aizsargjoslā nemaz nebūtu tiesīga veikt, jo nav elektrotīklu īpašniece. Tādējādi nepamatots ir apelācijas sūdzībā norādītais arguments, ka tiesa nepamatoti piemērojusi Vides aizsardzības likuma 1.panta 11.punktu. Tieši pieteicēja apelācijas sūdzībā šo tiesību normu interpretējusi nepareizi. Tāpat nepamatots ir pieteicējas uzskats, ka pirmās instances tiesa nepamatoti atsaukusies uz Enerģētikas likuma 1.panta 45.punktu un 1.panta 15.punktu. Tātad tieši tas, ka pieteicēja ir elektrisko tīklu īpašniece un ka tieši tās kompetencē ir zāģēt kokus elektrolīniju trasēs un aizsargjoslās ap tīkliem, norāda uz to, ka pieteicēja ir uzskatāma par operatoru. Pamatots ir biroja arguments paskaidrojumā par apelācijas sūdzību, ka minēto pienākumu veikt pieteicēja var gan ar saviem resursiem, gan nolīgstot apakšuzņēmēju. Apakšuzņēmēja nolīgšana nemaina pieteicējas kā operatora statusu.

Birojs, iesniedzot apgabaltiesā papildus paskaidrojumu, kā arī 2018.gada 4.septembrī pārvaldes sagatavotu Pārbaudes aktu Nr.1/348/2018 ar pievienotām fotogrāfijām (*sk. lietas 213. – 218.lapu*), norādījis, ka atzīst faktu, ka nozāģētā tūja ir atradusies ārpus elektrolīnijas trases, bet atradusies aizsargjoslā. Biroja ieskatā tas tik un tā nemaina pieteicējas kā operatora statusu. Administratīvā apgabaltiesa minēto biroja viedokli uzskata par pamatotu. Tā kā no Aizsargjoslu likuma 61.panta otrās daļas tieši izriet, ka ekspluatācijas, drošības un sanitārās aizsargjoslas par saviem līdzekļiem kārtībā uztur attiecīgā objekta vai komunikācijas īpašnieks, tad arī par darbībām aizsargjoslā tieši no pieteicējas ir prasāma atbildība, nevis no civiltiesiskā kārtībā nolīgtā komersanta, kurš, iespējams, ir pārsniedzis pilnvarojuma robežas. Tādējādi SIA „Vējakalni A.V." nav atzīstama par operatoru, neskatoties uz to, ka koku ciršana ir tās komercdarbība. Šajā gadījumā pieteicējas un SIA „Vējakalni A.V." savstarpējām tiesiskajām attiecībām ir civiltiesisks raksturs. Tādēļ pieteicējai ir jāvēršas pret savu darījuma partneri, ja tas pieteicējai ir nodarījis zaudējumus, veicot uzticētos pienākumus, tostarp, ja komersants ir pārsniedzis pilnvarojuma robežas. Pamatojoties uz minēto, apgabaltiesa sīkāk nevērtēs pieteicējas un SIA „Vējakalni A.V." noslēgtā līguma saturu, proti to, vai šis komersants patiešām tūju ir nozāģējis ārpus tai atļautā elektrotrases tīrīšanas apjoma, jo tam lietā nav būtiskas nozīmes. Par tūjas nozāģēšanu elektrolīnijas aizsargjoslā šajā gadījumā ir atbildīga pieteicēja kā operators, kura pienākumos ietilpst ekspluatācijas aizsargjoslas uzturēšana. Tieši to pašu argumentu dēļ Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka nav nozīmes pieteicējas argumentam par to, ka aizsargjoslās ap elektriskajiem tīkliem

nav atļauts audzēt kokus bez saskaņojuma ar elektrisko tīklu īpašnieku.

[13] Pieteicēja uzskata, ka nozāģētā tūja nav uzskatāma par dižkoku, jo pie koka nebija novietota izkārtne „Ozollapa", kas apzīmē koka kā dižkoka statusu. Konkrētā tūja nebija ietverta arī publiskos reģistros. Pieteicēja arī uzskata, ka pirmās instances tiesa nepareizi piemērojusi tiesību normas, kas regulē dižkoka statusa noteikšanu.

[13.1] Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka pirmās instances tiesa ir pareizi piemērojusi tiesību normas, kas nosaka dižkoka kā dabas pieminekļa un īpaši aizsargājamas dabas teritorijas statusu.

Proti, likuma „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām" 2.pantā ir noteikts, ka aizsargājamās teritorijas ir ģeogrāfiski noteiktas platības, kas atrodas īpašā valsts aizsardzībā saskaņā ar kompetentu valsts varas un pārvaldes institūciju lēmumu. Šā likuma 13.panta otrajā daļā noteikts, ka aizsargājamo ainavu apvidus, dabas liegumus, dabas parkus, aizsargājamās jūras teritorijas un dabas pieminekļus izveido Ministru kabinets.

Ministru kabinets ar noteikumiem Nr.264 tad arī ir noteicis, kuri koki ir uzskatāmi par aizsargājamiem kokiem, tostarp Rietumu tūja, ja tās apkārtmērs 1,3 m augstumā no sakņu kakla ir vismaz 1,5 m. Tātad šī arī ir kvalificējošā pazīme, kas nosaka, vai koks ir atzīstams par dižkoku un ir aizsargājams, kā arī šo kvalificējošo pazīmi ir noteicis Ministru kabinets normatīvā akta veidā. Nozāģētās tūjas statusa apliecināšanai nebija jāpieņem vēl kāds iestādes lēmums, jo tas jau ir noteikts ārējā normatīvajā aktā.

Kaut arī noteikumu Nr.264 3.punktā ir noteikts, ka aizsargājamās teritorijas dabā apzīmē ar speciālo informatīvo zīmi, kuras paraugs, izveidošanas un lietošanas kārtība noteikta šo noteikumu 1.pielikumā, apgabaltiesa atzīst, ka šāda zīme kalpo sabiedrības informēšanai par koka statusu, nevis šādu statusu dižkokam piešķir. Apgabaltiesa uzskata, ka, tā kā koka statuss jau ir noteikts ar ārēju normatīvu aktu, tas kokam saglabājas arī tad, ja šādas informatīvas norādes nav izvietotas. Tādējādi pieteicēja nepamatoti uzskata, ka noteikumi Nr.264 paredz citu kārtību īpaši aizsargājamas dabas teritorijas noteikšanai, nekā to paredz likuma „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām" 2.panta otrā daļa.

[13.2] Pieteicēja pamatoti atsaukusies uz Vides aizsardzības likuma 10.pantu, argumentējot, ka valstij un pašvaldībām ir doti noteikti uzdevumi vides informācijas sniegšanā.

Vides aizsardzības likuma 1.panta 19.punktā ir uzskaitīts, kas ir vides informācija. Savukārt šā likuma 1.panta 20.punktā noteikts, ka vides informācijas sistēma ir integrēta starpnozaru valsts informācijas sistēma, kurā tiek apkopoti, uzkrāti un apstrādāti vides dati un informācija, nodrošināta vides datu pieejamība un aprite vides stāvokļa un tendenču novērtēšanai, perspektīvas analīzei, vides un ilgtspējīgas attīstības politikas izstrādei un līdzšinējo politisko, ekonomisko, administratīvo pasākumu lietderības un efektivitātes novērtēšanai.

Šā likuma 10.panta trešajā – piektajā daļā noteikts, ka iestāde atbilstoši kompetencei: 1) apkopo un atjauno tās rīcībā esošo vides informāciju; 2) pastāvīgi sniedz sabiedrībai vides informāciju, kas ir tās rīcībā; 3) norīko atbildīgo koordinatoru vai amatpersonu, kas nodrošina vides informācijas pieejamību sabiedrībai un sniedz informācijas pieprasītājam nepieciešamo palīdzību, formulējot vai precizējot iesniegumu; 4) informē sabiedrību par tās tiesībām un iespējām saņemt vides informāciju; 5) izveido un aktualizē publiski pieejamas bezmaksas datubāzes, kurās iekļauj šā likuma 16.pantā minēto vides informāciju, vai arī sniedz minēto informāciju citai iestādei, kura šādu datubāzi uztur; 6) izveido tās rīcībā esošās vides informācijas uzskaites sistēmu, kā arī norāda, kur attiecīgā informācija ir pieejama, arī veidojot norādes uz citu iestāžu rīcībā esošo informāciju (panta trešā daļa). Iestāde pastāvīgi izplata vides informāciju, kuru tā apkopojusi atbilstoši kompetencei un kura ir tās rīcībā (panta ceturtā daļa). Publiski pieejamo informāciju noformē tā, lai šī informācija būtu iespējami viegli uztverama un saprotama (panta piektā daļa).

No minētā tiesiskā regulējuma izriet, ka vides informācija ir tāda informācija, kas tiek nemitīgi papildināta, tā pēc iespējas saprotamā un pārskatāmā veidā un apjomā sniedzama sabiedrībai.

Apgabaltiesa atzīst, ka informatīvu zīmju izvietošana pie aizsargājamas dabas teritorijas, tostarp dižkoka, kā arī dižkoka statusa reģistrēšana vides informācijas sistēmā ievērojami atvieglotu pieteicējas iespējas orientēties savos pienākumos un tiesībās rīcībai aizsargājamā teritorijā. Tomēr ne no minētā tiesiskā regulējuma, ne no noteikumu Nr.264 3.punkta neizriet, ka informatīvajām zīmēm vai vides informācijas sistēmai būtu tāds publiski tiesisks raksturs, kas piešķirtu publisku ticamību. Tādēļ fakts, ka kāds dižkoks nav ietverts kādā no publiski pieejamiem reģistriem, vai pie tā vēl nav bijusi izvietota informatīva norāde, nenozīmē, ka šāds statuss kokam nav piešķirts ar normatīvu aktu.

Pamatojoties uz minēto, Administratīvā apgabaltiesa atzīst par nepamatotu pieteicējas argumentu par tiesisko paļāvību. Proti, pieteicējai nav tiesību paļauties uz to, ka tā drīkst veikt neierobežotu vai nesaskaņotu darbību teritorijā, kas pēc ārējā normatīvajā aktā noteiktajām pazīmēm atbilst īpaši aizsargājamai dabas teritorijai vai dabas pieminekļim, bet nav reģistrēta publiskā reģistrā vai pie tā nav izvietota informatīva zīme. Pieteicējai savas Latvijas Republikas Satversmes 90.pantā garantētās tiesības (kā tas norādīts apelācijas sūdzībā) ir jāīsteno ne tikai, pamatojoties uz publiski pieejamu informāciju, bet arī saskaņā ar ārējos normatīvajos aktos noteikto.

[13.3] Pieteicēja nepamatoti uzskata, ka tūjas ciršanas brīdī tai klāt nebija nevienas pazīmes, ka liecinātu, ka tūja ir dižkoks.

Kaut arī pie tūjas nebija izvietota informatīva zīme, tomēr tūjas izmērs liecināja, ka tā varētu būt atzīstama par dižkoku.

Proti, tūjas izmērs ir konstatēts, apsekojot to dabā. Apsekošanas apstākļi norādīti DAP 2017.gada 11.janvāra pārbaudes aktā Nr.1/348/2017, apsekošanu veikusi DAP Pierīgas reģionālās administrācijas direktora vietniece, Dabas aizsardzības daļas vadītāja /pers. C/. Pārbaude sākta 2017.gada 11.janvārī plkst. 11.00, pabeigta plkst.12.00. Proti, pārbaudes aktā norādīts, ka Vecumnieku novada Valles pagasta īpašumā /Nosaukums A/, kadastra Nr./numurs A/nozāģēta Rietumu tūja. Koka atliekas atrodas turpat zemes īpašumā. Tūja nozāģēta, veicot elektrolīnijas aizsargjoslas tīrīšanu.

Elektrolīnijas aizsargjoslas tīrīšana notikusi tūjas augšanas vietā – plašā pagalma teritorijā. Pārbaudes laikā tika uzmērīta nozāģētā tūja un celms – stumbra apkārtmērs 2,78 m. Akta pielikumā pievienotas fotogrāfijas.

Administratīvā apgabaltiesa konstatē, ka pārbaudes aktam pievienotajās fotogrāfijās redzams tikai nozāģēts koks un no tām pašām par sevi nevar secināt koka izmērus. Tomēr tas nenozīmē, ka tāpēc par ticamu nav uzskatāms DAP Pierīgas reģionālās administrācijas direktora vietnieces, Dabas aizsardzības daļas vadītājas /pers. C/ veiktais mērījums, kas norādīts pārbaudes aktā. Turklāt no pārbaudes akta ir identificējama gan vieta, gan laiks, kādā notikusi tūjas apsekošana un uzmērīšana. Faktam, ka pārbaudes aktā norādīti divi koka apkārtmēri – 2,78 m un 2,76 m, nav izšķirošas nozīmes. Šie izmēri savstarpēji būtiski neatšķiras, kā arī atbilst tai publicētajai un pārbaudes aktā atspoguļotajai informācijai, ko sociālajā tīklā *Facebook* sniedzis biedrības Latvijas Petroglifu centra ekspedīcijas dalībnieks /pers. D/. Turklāt fakts, ka tūjas apkārtmērs 1,3 m augstumā no sakņu kakla ievērojami pārsniedza to minimālo apkārtmēru, lai koku atzītu par dižkoku, papildus apstiprina, ka divu centimetru atzīmei nav nekādas ietekmes uz secinājumu, vai tūja ir atzīstama par dižkoku.

Viens no Vides aizsardzības likuma 3.pantā definētajiem principiem ir izvērtēšanas princips, kas noteic, ka jebkuras tādas darbības vai pasākuma sekas, kas var būtiski ietekmēt vidi vai cilvēku veselību, jāizvērtē pirms attiecīgās darbības vai pasākuma atļaušanas vai uzsākšanas. Darbība vai pasākums, kas var negatīvi ietekmēt vidi vai cilvēku veselību arī tad, ja ievērotas visas vides aizsardzības prasības, ir pieļaujams tikai tad, ja paredzamais pozitīvais rezultāts sabiedrībai kopumā pārsniedz attiecīgās darbības vai pasākuma nodarīto kaitējumu videi un sabiedrībai.

Ņemot vērā, ka konkrētās tūjas izmērs būtiski pārsniedza to minimālo prasību, kas nepieciešama tūjas atzīšanai par dižkoku, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka tas profesionālam darbības veicējam nevarēja būt nepamanāms. Šajā gadījumā izvērtēšanas un piesardzības pasākumu ievērošanas nolūkā būtu sagaidāms, ka par koka nociršanu atbildīgā persona papildus noskaidrotu apstākļus par koka statusu un pārliecinātos par plānotās darbības pieļaujamību.

Minēto apstiprina arī Aizsargjoslu likuma 61.panta 10.[1]daļas 5. un 6.punkts, kas noteic, ka persona – objekta īpašnieks, tiesiskais valdītājs vai viņa pilnvarota persona, meža īpašnieks vai tiesiskais valdītājs -, kas veiks koku ciršanu īpaši aizsargājamā dabas teritorijā vai mikroliegumā, izņemot Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāta ainavu aizsardzības zonu un neitrālo zonu, plānotajai darbībai saņem DAP rakstveida atļauju. DAP koku ciršanu izvērtē atbilstoši normatīvo aktu prasībām par īpaši aizsargājamo dabas teritoriju un mikroliegumu aizsardzību un izmantošanu.

[13.4] Pamatojoties uz šā sprieduma 13.punktā minēto, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka nozāģētā tūja ir uzskatāma par dižkoku.

[14] Pieteicēja uzskata, ka operatoram, kurš zāģē kokus, lai uzturētu elektrolīnijas, nav jāaprēķina zaudējumi. Tiesa nepamatoti nepiemēroja noteikumu Nr.309 25.punktu kopsakarā ar Aizsargjoslu likuma 35.panta otro daļu, 61.panta otro, piekto daļu un citām tiesību normām.

Administratīvā apgabaltiesa pieteicējas argumentiem nepiekrīt un atzīst, ka pirmās instances tiesa ir pareizi piemērojusi tiesību normas par zaudējumu noteikšanu tieši pieteicējai (*sk. šā sprieduma 5.8.punktu*) un ka tieši pieteicēja apelācijas sūdzībā tiesību normas ir interpretējusi nepareizi.

[14.1] Pieteicēja uzskata, ka tiesa nepamatoti nepiemēroja noteikumu Nr.309 25.punktu, saskaņā ar kuru pieteicējai nevar noteikt zaudējumu atlīdzināšanu.

Saskaņā ar šo noteikumu 1.punktu noteikumi nosaka: 1.1. kārtību koku ciršanai ārpus meža; 1.2. kārtību, kādā izsniedz atļauju koku ciršanai ārpus meža; 1.3. metodiku zaudējumu aprēķināšanai par koku ciršanu pilsētas un ciema teritorijā; 1.4.gadījumus, kad zaudējumu atlīdzība netiek noteikta.

Šo noteikumu 4.punktā noteikts, ka attiecīgās zemes īpašniekam vai tiesiskajam valdītājam nepieciešama pašvaldības atļauja koku ciršanai ārpus meža, ja kokus cērt citastarp īpaši aizsargājamā dabas teritorijā, izņemot aizsargājamo ainavu apvidus, ja tie nav iedalīti funkcionālajās zonās, kā arī Ziemeļvidzemes biosfēras rezervātu un īpaši aizsargājamo dabas teritoriju neitrālo zonu (4.2.apakšpunkts), kā arī kad koki 1,3 metru augstumā no sakņu kakla sasnieguši apkārtmēru atbilstoši šo noteikumu 1.pielikumam (Rietumu tūjai – 0,9 m) (4.11.apakšpunkts).

Noteikumu Nr.309 5.punktā noteikts, ka šo noteikumu 4.punktā minētajās teritorijās, izņemot šo noteikumu 4.11.apakšpunktā minēto gadījumu, bez pašvaldības atļaujas koku ciršanai ārpus meža atļauts cirst: 5.1.augļu kokus; 5.2.kokus, kuru celma caurmērs ir mazāks par 20 centimetriem; 5.3.kokus ārpus pilsētām teritorijās, kur saskaņā ar normatīvajiem aktiem par aizsargjoslām, meliorāciju, autoceļiem un dzelzceļiem koku audzēšana ir aizliegta, kā arī Aizsargjoslu likuma 61.pantā minētos kokus; 5.4.kokus ārkārtējā situācijā, kas izsludināta atbilstoši normatīvajiem aktiem par nacionālo drošību; 5.5.kokus, kuri apdraud infrastruktūras darbību, cilvēka veselību, dzīvību vai īpašumu, ja pirms darbu veikšanas ir notikusi situācijas fotofiksācija un informēta pašvaldība; 5.6.dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītājam – dzelzceļa zemes nodalījuma joslā (arī aizsargstādījumos) augošus kokus, lai garantētu dzelzceļa infrastruktūras objektu drošu ekspluatāciju un satiksmes drošību.

Šo noteikumu 9.punktā noteikts, ka aizsargājama koka nociršanai, koku ciršanai aizsargājamos dendroloģiskos stādījumos un aizsargājamo aleju teritorijās, kā arī īpaši aizsargājamās augu sugas koka nociršanai nepieciešama DAP atļauja, kas izsniegta saskaņā ar normatīvajiem aktiem par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām un sugu un biotopu aizsardzību.

Noteikumu Nr.309 12.punktā noteikts, ka, lai saņemtu atļauju koku ciršanai ārpus meža, zemes īpašnieks vai tiesiskais valdītājs iesniedz pašvaldībā iesniegumu par koku ciršanu, izņemot šo noteikumu 7., 8. un 9.punktā minēto gadījumu. Savukārt 19.punktā noteikts, ka šo noteikumu 4.2. un 4.11.apakšpunktā minētajā gadījumā pašvaldība atļauju koku ciršanai ārpus meža izsniedz pēc DAP atzinuma saņemšanas.

Noteikumu Nr.309 23.punktā noteikts, ka zemes īpašniekam vai tiesiskajam valdītājam jāatlīdzina zaudējumi par dabas daudzveidības samazināšanu saistībā ar koku ciršanu pilsētas un ciema teritorijā (turpmāk – zaudējumu atlīdzība). Savukārt saskaņā ar šo noteikumu 25.punktu zaudējumu atlīdzība netiek noteikta: 25.1.ja koku ciršanu pilnā apmērā finansē valsts vai pašvaldība; 25.2.cērtot nokaltušu koku; 25.3.cērtot koku, kuru pašvaldība atzinusi par bīstamu, kā arī šo noteikumu 5.5.apakšpunktā minētajā gadījumā, ja koka bīstamība ir pamatota; 25.4.šo noteikumu 5.1., 5.2., 5.3. un 5.4.apakšpunktā minētajā gadījumā; 25.5.ja kokus cērt īpaši aizsargājamas sugas dzīvotnes vai īpaši aizsargājama biotopa uzturēšanai vai atjaunošanai saskaņā ar sugu un biotopu aizsardzības jomā sertificēta eksperta atzinumu; 25.6.ja kokus cērt dabas pieminekļu uzturēšanai vai atjaunošanai.

Tātad no minētajām tiesību normām izriet, ka vispārīgā gadījumā koku ciršanai ārpus meža ir nepieciešama pašvaldības atļauja. Tāda nav nepieciešama, ja cērt kokus ārpus pilsētām teritorijās, kur saskaņā ar normatīvajiem aktiem par aizsargjoslām, meliorāciju, autoceļiem un dzelzceļiem koku audzēšana ir aizliegta, kā arī Aizsargjoslu likuma 61.pantā minētos kokus. Par koku ciršanu šādā teritorijā no zemes īpašnieka vai tiesiskā valdītāja netiek prasīta arī zaudējumu kompensācija par dabas daudzveidības samazināšanu.

Tomēr minētais tiesiskais regulējums apgabaltiesas ieskatā neatceļ prasību saskaņot ar DAP aizsargājama koka nociršanu, kaut arī tas atrodas elektrolīnijas aizsargjoslā. Minēto apstiprina arī Aizsargjoslu likuma 61.panta 10.[1] daļas 5. un 6.punkts, kas citēts jau iepriekš. Tātad noteikumi Nr.309 neizslēdz to tiesisko regulējumu par zaudējumu atlīdzināšanu, kas noteikts noteikumos Nr.511.

Tā kā pieteicēja acīmredzami nav saņēmusi DAP atļauju aizsargājama koka ciršanai elektrolīnijas aizsargjoslā, tai zaudējumu atlīdzināšanas pienākums nebija jānosaka saskaņā ar noteikumu Nr.309 23. un 25.punktu. Tādējādi nepamatots ir pieteicējas arguments, ka lietā bija jāpiemēro šīs tiesību normas.

[14.2] Pieteicējai zaudējumu atlīdzināšanas pienākums noteikts saskaņā ar noteikumiem Nr.511, nevis saskaņā ar noteikumiem Nr.309. Apgabaltiesas ieskatā šajos noteikumos ir regulēti dažādi zaudējumu atlīdzināšanas mērķi. Proti, ar noteikumiem Nr.309 paredzēts atlīdzināt zaudējumus par dabas daudzveidības samazināšanu. Zaudējumu aprēķins un samaksa tiek veikta pirms paredzētās darbības veikšanas. Tātad tie ir zaudējumi, kas atlīdzināmi par tiesisku darbību. Turpretī noteikumi Nr.511 nosaka tādu zaudējumu atlīdzināšanu, kas radušies videi nodarītā kaitējuma rezultātā.

Vides aizsardzības likuma 1.panta 9.punktā noteikts, ka kaitējums videi ir kvantitatīvi vai kvalitatīvi nosakāmas būtiskas nelabvēlīgas dabas resursu izmaiņas vai ar dabas resursu saistīto funkciju pasliktināšanās, kas var notikt tieši vai netieši. Ar dabas resursu saistītā funkcija ir labums, ko sabiedrība vai vide gūst no attiecīgā dabas resursa.

Šā likuma 31.panta pirmajā daļā noteikts, ka operators, kura profesionālā darbība izraisījusi kaitējumu videi vai tiešus kaitējuma draudus, sedz preventīvo, neatliekamo un sanācijas pasākumu izmaksas. Šā panta septītajā daļā ir noteikts, ka, ja operators pierāda, ka kaitējumu videi vai tiešus kaitējuma draudus izraisījusi trešā persona, lai gan tika veikti pienācīgi drošības pasākumi, kurus operatoram bija pienākums nodrošināt, operators ir tiesīgs Civilprocesa likumā noteiktajā kārtībā prasīt, lai trešā persona, kas izraisījusi kaitējumu videi vai tiešus kaitējuma draudus, atlīdzina veikto preventīvo, neatliekamo un sanācijas pasākumu izmaksas.

Tā kā pieteicēja kā operators ir primāri atbildīgā persona par videi nodarīto kaitējumu šajā konkrētajā gadījumā, pieteicējai civilprocesuālā kārtībā ir jāatgūst tās izmaksas, kas radušās SIA „Vējakalni A.V.", iespējams, pret tiesiskas rīcības rezultātā, pārkāpjot līgumā noteiktās pilnvarojuma robežas.

[14.3] Pamatojoties uz šā sprieduma 14.punktā minēto, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka pieteicējai pamatoti noteikts pienākums atlīdzināt zaudējumus par videi nodarīto kaitējumu saskaņā ar noteikumu Nr.511 6.4.apakšpunktu.

[15] Pamatojoties uz šajā spriedumā minēto, Administratīvā apgabaltiesa secina, ka Lēmums ir tiesisks, bet pieteikums ir noraidāms.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 307. un 309.pantu, un 329.panta pirmo daļu, Administratīvā apgabaltiesa

nosprieda

noraidīt AS „Sadales tīkls" pieteikumu par Vides pārraudzības valsts biroja 2017.gada 14.septembra lēmuma Nr.50s atcelšanu.

Spriedumu var pārsūdzēt Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamentā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot kasācijas sūdzību Administratīvajā apgabaltiesā.

Tiesnese referente *(personiskais paraksts)* I.Meldere

Tiesneses *(personiskais paraksts)* S.Kanenberga

(personiskais paraksts) A.Šteinberga